

Den 20. december 2022
FVM 230

ORIENTERENDE NOTAT FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om Kommissionens forordning om forenelighed med det indre marked efter artikel 107 og 108 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde af visse kategorier af støtte i landbrugs- og skovbrugssektoren og i landdistrikter, og om Kommissionens meddelelse om retningslinjer for statsstøtte i landbrugs- og skovbrugssektoren og i landdistrikter

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé

Kommissionen har vedtaget et forslag til revision af gruppefritagelsesforordningen for landbrugs- og skovbrugssektoren samt meddelelse om revision af retningslinjer for statsstøtte i landbrugs- og skovbrugssektoren samt i landdistrikter, som skal erstatte gældende regler og retningslinjer på området fra den 1. januar 2023. Kommissionen har enekompetence på statsstøtteområdet. Med revisionen skabes der sammenhæng mellem den fælles landbrugspolitik, den europæiske grønne pagt og retningslinjer for statsstøtte i landbrugs- og skovbrugssektoren samt i landdistrikter. Gruppefritagelsesforordningen beskriver de foranstaltninger, som medlemsstaterne kan iværksætte uden forudgående anmeldelse til Kommissionen efter de almindelige statsstøtteregler, og retningslinjerne er en kodificering af Kommissionens hidtidige erfaringer med behandling og godkendelse af statsstøttenotifikationer. De ændrede regler for gruppefritagelse og retningslinjer vurderes generelt ikke at påvirke beskyttelsesniveauet i Danmark og EU. Kommissionen har enekompetence på statsstøtteområdet.

Baggrund

Kommissionen vedtog den 14. december 2022 forslag til revision af den gældende gruppefritagelsesforordning for landbrugsprodukter, som anvendes indtil den 31. december 2022. Kommissionen vedtog endvidere den 14. december 2022 en meddelelse om nye retningslinjer for statsstøtte i landbrugs- og skovbrugssektoren samt i landdistrikter. Retningslinjerne skal erstatte de gældende rammebestemmelser for statsstøtte til landbrug og skovbrug for 2014-20, som anvendes indtil den 31. december 2022.

Forslaget om gruppefritagelsesforordningen er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 108, stk. 4, og kan vedtages af Kommissionen efter, at det har været i høring to gange i Det Rådgivende Udvalg for Statsstøtte. Der skal derfor ikke stemmes om forslaget.

Formål og indhold

Den nye forordning om gruppefritagelse fastlægger de støttekategorier, inden for hvilke medlemsstaterne kan yde støtte uden forudgående anmeldelse til Kommissionen. Medlemsstaterne skal alene give Kommissionen besked senest 20 arbejdsdage efter støtteforanstaltningens ikrafttrædelse. Den nye gruppefritagelsesforordning træder i kraft den 1. januar 2023 og anvendes indtil den 31. december 2029. Når forordningen er trådt i kraft, har medlemsstaterne en periode på seks måneder til at tilpasse allerede iværksatte støtteordninger til den nye forordnings bestemmelser. Formålet med revisionen er at skabe sammenhæng mellem den fælles landbrugspolitik, den grønne pagt og gruppefritagelsesforordningen. Ændringerne er desuden et resultat af Kommissionens erfaringer med de eksisterende regler. Den nye gruppefritagelsesforordning har følgende væsentlige nye elementer:

Ændringer med henblik på at bidrage til målsætningerne for den grønne pagt

Med forslaget tilpasses nogle af de eksisterende foranstaltninger for at øge landbrugernes og skovbrugernes incitamenter til at gennemføre aktiviteter, som bidrager til målsætningerne for den grønne pagt. Der rettes et særligt fokus mod miljøbeskyttelse i landbruget og klimaforandringer, herunder støtte til Natura 2000-områder (og kompensation for ulemper forbundet hermed), støtte til miljø- og klimavenlige landbrugsforpligtelser og støtte til økologisk landbrug.

Kompensation for skader forvoldt af beskyttede dyr

Det bliver muligt at gruppefritage kompensation for skader forvoldt af beskyttede dyr.

Skovbrugssektoren

Den nuværende gruppefritagelsesforordning indeholder allerede mulighed for at gruppefritage EU-medfinansierede støtteforanstaltninger. Det foreslås at tilføje visse støtteforanstaltninger, der udelukkende finansieres med nationale midler, f.eks. skovrejsning og etablering af skovområder, bevarelse af genetiske ressourcer i skovbruget og etablering af producentorganisationer i skovbrugssektoren.

Støtteintensiteter ved investeringsstøtte

De nuværende regler giver mulighed for forskellige støtteintensiteter, som spænder fra 30 pct. til 75 pct. For at tilpasse statsstøttereglerne til lovgivningen om den fælles landbrugspolitik indføres en generel støtteintensitet på 65 pct. for støtte til såvel primær landbrugsproduktion som til forarbejdning og afsætning af landbrugsprodukter. Støtteintensiteten kan i visse tilfælde forhøjes til 100 pct., f.eks. ved investeringer i forbindelse med specifikke miljø- og klimarelaterede målsætninger.

Offentliggørelse

Medlemsstaterne forpligtes til at offentliggøre samtlige individuelle støttetildelinger over en vis tærskelværdi (henholdsvis 10.000 euro for primærproducenter og 100.000 euro for øvrige støttemodtagere) i Kommissionens elektroniske statsstøtterejster, som stilles til rådighed for medlemsstaterne, eller på et statsstøtwebsted på nationalt eller regionalt niveau. Hermed sænkes tærskelværdien fra 60.000 euro til 10.000 euro for primærproducenter. Med ændringen strømlines tærskelværdien som foreslået til de horisontale statsstøtteregler.

Generelle retningslinjer for statsstøtte i landbrugs- og skovbrugssektoren

Kommissionen fastlægger endvidere generelle retningslinjer for statsstøtte i landbrugs- og skovbrugssektoren og i landdistrikter. Retningslinjerne er en kodificering af Kommissionens hidtidige erfaringer med behandling og godkendelse af statsstøttenotifikationer. De nye retningslinjer for statsstøtte i landbrugs- og skovbrugssektoren og i landdistrikter træder i kraft den 1. januar 2023. Herefter har medlemsstaterne seks måneder til at tilpasse eksisterende statsstøtteordninger, så de bringes i overensstemmelse med de nye retningslinjer. Der er ikke en specifik udløbsdato for retningslinjerne, men Kommissionen forbeholder sig ret til at revidere retningslinjerne, hvis de finder behov herfor. Formålet med revisionen er at skabe sammenhæng mellem den fælles landbrugspolitik, den europæiske grønne pagt og retningslinjer for statsstøtte i landbrugs- og skovbrugssektoren samt i landdistrikter. Ændringerne er desuden et resultat af Kommissionens erfaringer med de eksisterende regler. De nye retningslinjer har følgende væsentlige nye elementer:

Ændringer med henblik på at bidrage til målsætningerne for den grønne pagt

Med de nye retningslinjer tilpasses ligeledes nogle af de eksisterende foranstaltninger for at øge landbrugernes og skovbrugernes incitamenter til at gennemføre aktiviteter, som bidrager til målsætningerne for den grønne pagt. Der rettes et særligt fokus mod miljøbeskyttelse i landbruget og klimaforandringer.

Mulighed for at anvende standardomkostninger

Med de nye retningslinjer kan metoden om forenkede omkostninger, hvor støttebeløbet fastlægges ved "standardantagelser" om omkostninger i forbindelse med bestemte støttetyper, anvendes.

Støtteintensiteter ved investeringsstøtte

Med de nye retningslinjer gives ligeledes mulighed for forskellige støtteintensiteter, som spænder fra 30 pct. til 75 pct. for at tilpasse statsstøttereglerne til lovgivningen om den fælles landbrugspolitik foreslås det, at der indføres en generel støtteintensitet på 65 pct. for støtte til såvel primær landbrugsproduktion som til forarbejdning og afsætning af landbrugsprodukter. Støtteintensiteten kan i visse tilfælde forhøjes op til 100 pct., f.eks. ved investeringer i forbindelse med specifikke miljø- og klimarelaterede målsætninger.

Støtte til opfyldelse af nye EU-krav

Med de nye retningslinjer kan der ikke længere gives mulighed for at yde investeringsstøtte til opfyldelse af nye EU-krav til landbrugere i en periode på højst 12 måneder fra den dato, hvor de bliver obligatoriske.

Dyresygdomme

De nuværende retningslinjer giver mulighed for at yde støtte til at kompensere for omkostningerne ved forebyggelse, bekæmpelse og udryddelse af dyresygdomme samt til at råde bod på skaderne. For at der kan ydes støtte, skal dyresygdommen være opført på den liste, der er opstillet af Verdensorganisationen for Dyresundhed, eller på listen i bilag II til forordning (EU) 2016/429 om overførbare dyresygdomme mv. I henhold til de nuværende regler kan der derfor ikke ydes støtte til nye dyresygdomme. EU-lovgivningen om sundhed og fødevarer sikkerhed giver imidlertid også mulighed for at gennemføre foranstaltninger vedrørende nye dyresygdomme på de samme betingelser som dem, der gælder for de oplistede

sygdomme. Retningslinjerne tilpasses i overensstemmelse hermed samt anvendelsesområdet udvides til at omfatte nye sygdomme.

Invasive arter

De nuværende retningslinjer indeholder ingen bestemmelser om udbredelsen af invasive ikke-hjemmehørende arter på EU's område. For at der kan ydes støtte, skal disse invasive arter være opført på en liste, der vedtages af Kommissionen i henhold til artikel 4 i forordning (EU) nr. 1143/2014 om forebyggelse og håndtering af introduktion og spredning af ikkehjemmehørende arter. Med de nye retningslinjer udvides anvendelsesområdet til at omfatte skader forvoldt af invasive arter, der er opført på denne liste, med henblik på at give mulighed for at yde støtte til forebyggelse, bekæmpelse og udryddelse heraf og til at råde bod på skader forvoldt af invasive ikkehjemmehørende arter.

Kulstofbindende dyrkning

Efter de nuværende retningslinjer kan der allerede ydes støtte til forskellige foranstaltninger til kulstofbindende dyrkning. I de nye retningslinjer gives der mulighed for støtte til kollektive ordninger og resultatorienterede betalingsordninger, hvor der specifikt henvises til, at dette også omfatter ordninger vedrørende kulstofbindende dyrkning. Derudover foreslås det, at der indføres en mulighed for en tilskyndelsesbetaling på op til 120 pct. af de støtteberettigede omkostninger til biodiversitet, klima, vand eller jordbundsrelaterede ydelser samt kollektive og resultatorienterede ordninger såsom ordninger vedrørende kulstofbindende dyrkning i skovbruget.

Naturkatastrofer mv.

Der gives mulighed for, at medlemsstaterne kan støtte investeringer, der skal forebygge og afbøde skade forårsaget af naturkatastrofer, alvorlige klimatiske begivenheder, dyresygdomme og invasive arter.

Offentliggørelse

Medlemsstaterne forpligtes ligeledes til at offentliggøre samtlige individuelle støttetildelinger over en vis tærskelværdi (henholdsvis 10.000 euro for primærproducenter og 100.000 euro for øvrige støttemodtagere) i Kommissionens elektroniske statsstøtterejster, som stilles til rådighed for medlemsstaterne, eller på et statsstøtwebsted på nationalt eller regionalt niveau. Hermed sænkes tærskelværdien fra 60.000 euro til 10.000 euro for primærproducenter. Med ændringen strømlines tærskelværdien som foreslået til de horisontale statsstøtterejler.

Konsekvenser

Hverken forordningen om gruppefritagelse eller meddelelsen om retningslinjer har lovgivningsmæssige konsekvenser.

Det vurderes, at forordningen om gruppefritagelse og meddelelsen om retningslinjer ikke har væsentlige statsfinansielle konsekvenser for det offentlige eller konsekvenser for EU's budget. Forordningen og meddelelsen vil endvidere ikke medføre nævneværdige erhvervsøkonomiske eller samfundsøkonomiske konsekvenser.

Det vurderes ligeledes, at forordningen om gruppefritagelse og meddelelsen om retningslinjer ikke har væsentlige administrative konsekvenser.

Hverken forordningen om gruppefritagelse eller meddelelsen om retningslinjer vurderes at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark og EU.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i §2-udvalget (landbrug).

Landbrug & Fødevarer finder det helt afgørende, at de danske myndigheder har styr på statsstøttere-gerne, når de skal realisere en del af de høje politiske ambitioner, der er sat for landbrugssektoren i både EU's grønne pagt, EU's jord til bord-strategi, i den nationale aftale om grøn omstilling af landbruget fra oktober 2021 samt på klimaområdet i bl.a. nyt regeringsgrundlag. Det er også vigtigt, at der er et fornuftigt samspil mellem statsstøtteordninger og ordninger under EU's landbrugspolitik. Fra en landmands synspunkt er det svært at forholde sig til om et tilskud til f.eks. et minivådområde, der skal gøre noget godt for vandmiljøet, eller en investering, der skal gavne klimaet, er en statsstøtteordning eller en ordning under EU's landbrugspolitik. Hvilke regler og hvilke særlige vilkår gælder. Det er på den baggrund helt generelt afgørende, at de danske myndigheder kan give støttemodtagerne nogle enkle og let forståelige ordninger og vejledninger, der gør det muligt at gå ind i ordningerne uden stor risiko for uforvarende at overtræde statsstøttere-gerne. Landbrug & Fødevarer ser i forhold til statsstøtteordninger dog langt hellere at man laver ordninger under gruppefritagelsen end under de minimis, da støtteloftet under de minimis støtte er relativt lavt.

Det er af hensyn til lige konkurrencevilkår også vigtigt for de danske landmænd og fødevarer virksomheder, at der er gennemsigtighed omkring statsstøtte på det europæiske marked. Der bør dog være en bagatelgrænse for hvornår støtte skal offentliggøres. Landbrug & Fødevarer savner en forklaring på, hvorfor samtlige individuelle støttetildelinger over 10.000 euro skal offentliggøres for primærproducenter, når grænsen er 100.000 euro for øvrige støttemodtagere. Når EU offentliggør støttetildelingerne, er det afgørende, at støttemodtageren får klar besked herom, så de er oplyst om offentliggørelsen. Det er også vigtigt, at de får mulighed for at gøre indsigelse, såfremt myndighederne foretager fejl i oplysningerne.

I forhold til støtteintensitet, så fremgår det af notatet, at det foreslås, at der indføres en generel støtteintensitet på 65 pct. for at tilpasse reglerne om investeringsstøtte til reglerne i den fælles landbrugspolitik. Landbrug & Fødevarer efterspørger, hvor der i reglerne om den fælles landbrugspolitik fremgår en generel støtteintensitet om investeringsstøtte på 65 pct. Landbrug & Fødevarer bemærker, at der bør være fleksibilitet i ft. støtteintensitet under gruppefritagelsen, da forskellige ordninger kan begrunde forskellig støtteintensitet. Det er vigtigt, at der er en klar vejledning på området, herunder hvilke investeringer, der kvalificerer til 100 pct. støtteintensitet. Det er vigtigt, at bl.a. klima- og miljøinvesteringer kan falde herunder.

Landbrug & Fødevarer kan bakke op om, at det bliver muligt at gruppefritage kompensation for skader forvoldt af beskyttede dyr.